

Rapportage ecologische quickscan

Middelstegracht 145-151 te Leiden

Bouwconsultancy De Graaf

Colofon

Projectleider

P. van Dam BSc

Rapportage

P. van Dam BSc

Rapport

BOLE2016-1-RAP1

Klantcode

BOLE

In opdracht van

Bolero BV

Contactpersoon quickscan

Pieter van Dam

06-11750822

pieter@habitus.nl

Opleverdatum

24-08-2016

Interne controle

P. van Dam BSc

Paraaf

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport (inclusief foto's) is toegestaan onder vermelding van de bron.

Dit rapport is met de grootse zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt *Quickscan flora & fauna* geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen.

www.quickscan-flora-en-fauna.nl

Nieuwe wet Natuurbescherming

Naar verwachting wordt op 1 januari 2017 de Nieuwe wet Natuurbescherming van kracht. De wet zal drie natuurwetten vervangen, namelijk de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet '98 en de Boswet. Naast een bundeling van de wetten, zullen er ook inhoudelijke wijzigingen plaatsvinden. Zo zullen mogelijk beschermde soorten vervallen die nu beschermd zijn. Ook zullen nieuwe soorten beschermd worden die nu niet beschermd zijn.

Voor projecten die in 2016 geheel zijn afgerond is deze nieuwe wet niet relevant. Voor projecten die doorlopen tot in 2017 is de nieuwe wet wel relevant en heeft de wetswijziging mogelijk gevolgen voor uw project. Wij hebben in deze quickscan al zo veel mogelijk rekening gehouden met de nieuwe wet door aan te geven of nieuw beschermde soorten verwacht kunnen worden in het projectgebied. Een effect-toetsing kan nog niet uitgevoerd worden voor de nieuwe soorten aangezien de beschermingsregimes op dit moment nog niet exact bekend zijn. Neem bij vragen gerust contact op met uw contactpersoon voor meer informatie.

Correspondentieadres:

Matenalaan 31

6825 DP, Arnhem

www.quickscan-flora-en-fauna.nl

Quickscan is een onderdeel van Habitus natuur & landschap

www.habitus.nl

Kvk-nummer: 61229628

Btw-nummer: NL854262301B01

Rekeningnummer: NL14ABNA0494577894

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK	PAGINA
1. INLEIDING EN ONDERZOEK	2
2. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	5
3. PROJECTGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELING	7
4. RESULTATEN	9
5. INTERPRETATIE RESULTATEN	13
BRONNENLIJST	15
BIJLAGE 1: NATUURWETGEVING	16
BIJLAGE 2: BESCHERMDE SOORTEN	18
BIJLAGE 3: SOORTEN NIEUWE NATUURWET	20

INLEIDING EN ONDERZOEK

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding voor dit onderzoek besproken. Ook wordt het doel besproken en maakt u kennis met de centrale vraagstelling. Hierna volgen criteria, reikwijdte en de onderzoeksopzet. Om de voor u benodigde informatie snel te kunnen vinden, kunt u de leeswijzer raadplegen.

Beeldimpressie projectgebied

1. INLEIDING EN ONDERZOEK

1.1 Aanleiding

In het projectgebied wordt een aantal gebouwen afgebroken. Bij deze werkzaamheden is de initiatiefnemer onder andere gebonden aan de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en het NNN-beleid van de provincie.

1.2 Doel en centrale vraag

Deze ecologische quickscan wordt uitgevoerd om te kunnen bepalen of de geplande werkzaamheden in strijd zijn met de Flora en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 of het NNN-beleid van de provincie. Zo krijgt de opdrachtgever inzicht in eventuele aanvullende maatregelen die noodzakelijk zijn. De centrale vraag luidt dan ook:

Is de voorgenomen ontwikkeling op basis van de gevonden resultaten in strijd met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 of het NNN-beleid en dienen eventuele vervolgstappen genomen te worden voor met de uitvoering gestart kan worden?

Dit rapport kan voor de initiatiefnemer als bewijsstuk dienen dat natuuronderzoek is verricht.

1.3 Criteria

Op dit natuuronderzoek zijn de volgende criteria van toepassing:

- Het onderzoek is uitgevoerd door deskundige ecologen volgens de definitie van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland.
- Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau. Habitus natuur & landschap verklaart hierbij geen enkel belang te hebben bij de uitkomst van het onderzoek.
- De resultaten zijn op een efficiënte wijze verkregen, dat wil zeggen dat er een adequate verhouding bestaat tussen kosten in relatie tot de geleverde resultaten.
- De resultaten zijn zo objectief en betrouwbaar mogelijk verkregen.
- De uitkomsten (inclusief logische vervolgstappen) van het natuuronderzoek zijn begrijpbaar voor de opdrachtgever.
- De kwaliteit van het natuuronderzoek kan beoordeeld worden door het bevoegd gezag.
- Het onderzoek voldoet aan de interne proces- en kwaliteitseisen van habitus natuur & landschap.

1.4 Reikwijdte

In dit onderzoek wordt getoetst aan de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het NNN-beleid van de provincie. Bij de toetsing van de Natuurbeschermingswet en het NNN-beleid wordt enkel aangegeven of er in redelijkheid een effect te verwachten is en of een vervolgonderzoek nodig is. Toetsing aan de boswet of de natuurschoonwet valt buiten dit onderzoek. Het op efficiënte wijze verkrijgen van resultaten leidt tot het maken van keuzes in de onderzoeksopzet. Om de kosten voor de opdrachtgever zo beperkt mogelijk te houden, hebben wij er voor gekozen om het onderzoek voornamelijk te richten op een potentiebepaling (is er kans op aanwezigheid van een beschermde soort). Wij beoordelen het projectgebied en verrichten beperkt veldonderzoek. Dit is een logische keuze omdat het veldbezoek niet altijd de meest geschikte periode van onderzoek is voor een bepaalde soort. Met deze werkwijze kunnen we altijd een ecologische quickscan uitvoeren en de opdrachtgever duidelijkheid bieden. Indien er na de ecologische quickscan geen zekerheid kan worden gegeven voor een bepaalde plant- of diersoort, wordt een nadere ecologische inventarisatie aanbevolen.

1.5 Werkwijze

De ecologische quickscan bestaat uit een bureau-onderzoek, een veldonderzoek en een toetsing. Door middel van een bureau-onderzoek wordt bepaald welke beschermde soorten en gebieden er in (de buurt van) het projectgebied voor komen. Het bureau-onderzoek kent verschillende onderdelen, namelijk het raadplegen van:

- www.telmee.nl¹;
- kaartmachines EHS en Natura 2000;
- gebiedsspecifieke onderzoeken/rapporten (indien relevant).

De resultaten van het bureau-onderzoek kunnen zaken aan het licht brengen die tijdens het veldonderzoek van belang zijn. Daarom wordt het bureau-onderzoek altijd uitgevoerd voorafgaand aan het veldonderzoek. In het bureau-onderzoek wordt ook bepaald of er beschermde natuurgebieden of natuurmonumenten aanwezig zijn in of nabij het projectgebied. Indien effecten op beschermde gebieden niet uitgesloten kunnen worden, wordt geadviseerd een nadere toetsing voor gebiedsbescherming uit te voeren.

Na het bureau-onderzoek wordt in het veld onderzocht of de beschermde soorten (mogelijk) in het gebied aanwezig zijn. Hierbij wordt onderzocht of het aanwezige biotoop geschikt is voor de beschermde soorten. Het veldbezoek betreft dus voornamelijk een potentiebepaling. Aanvullend wordt gezocht naar (sporen) van beschermde soorten. De tijdens het veldbezoek aangetroffen individuen of vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaarder beschermde soorten (tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet) worden geregistreerd. Vervolgens wordt getoetst of bij de uitvoering van de werkzaamheden sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet. Dit wordt gedaan door de effecten van de werkzaamheden (zoals doorgegeven door de opdrachtgever) op de beschermde soorten te bepalen. Op basis van deze toetsing worden aanbevelingen gedaan voor een eventueel vervolgtraject in het op te leveren rapport. Indien mitigerende maatregelen mogelijk zijn, worden deze genoemd. Als er nader soortgericht onderzoek nodig is, zal een omschrijving van de methodiek gegeven worden evenals de optimale uitvoeringsperiode. Ook wordt bepaald of vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet '98 of de Natuurnetwerk Nederland (NNN) nodig zijn.

1.6 Leeswijzer

Dit rapport is zo opgesteld dat informatie op een logische plek staat en belangrijke informatie snel gevonden kan worden. Voor het merendeel van de lezers zullen de conclusie en aanbevelingen veelal het meest relevant zijn, daarom is er voor gekozen om deze informatie direct in het volgende hoofdstuk te presenteren. Na dit hoofdstuk volgt de gebruikelijke structuur met in hoofdstuk 3 een beschrijving van het gebied en de voorgenomen ontwikkeling. Hierna worden de verkregen resultaten besproken in hoofdstuk 4 en vindt in hoofdstuk 5 de interpretatie en toetsing van de onderzoeksgegevens plaats in relatie tot de voorgenomen ontwikkeling.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Indit hoofdstuk worden de conclusies uit de ecologische quickscan gepresenteerd en worden aanbevelingen voor de uitvoering gegeven.

Achterkant van het projectgebied

2.1 Conclusie

De werkzaamheden zijn niet in strijd met de Natuurbeschermingswet 1998 of het NNN-beleid van de provincie. De werkzaamheden zijn te kleinschalig en de gebieden liggen op een te grote afstand voor een effect. De werkzaamheden zijn niet in strijd met de flora- en faunawet. Er hoeven geen vervolgstappen te worden genomen. Dit is bepaald op basis van de volgende deelconclusies.

Effecten beschermde gebieden

- De werkzaamheden hebben geen negatief effect op gebieden behorend tot de NNN.
- De werkzaamheden hebben geen negatief effect op gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998.

Aanwezigheid beschermde soorten Ff-wet

- De volgende beschermde soorten zijn **aanwezig**: geen.
- De volgende beschermde soorten zijn **mogelijk aanwezig**: geen.
- De werkzaamheden kunnen niet leiden tot overtreding van verbodsbepalingen 9 en 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de bovengenoemde soorten.

Aanwezigheid beschermde soorten Nieuwe wet Natuurbescherming (vanaf 1 januari 2017)

- De volgende beschermde soorten zijn **aanwezig**: geen.
- De volgende beschermde soorten zijn **mogelijk aanwezig**: geen.

Vervolgstappen

Omdat er geen beschermde soorten worden verwacht zijn er geen vervolgstappen nodig.

Maatregelen bij de uitvoering van de werkzaamheden

Omdat er geen beschermde soorten worden verwacht zijn er geen aanvullende maatregelen bij de uitvoering nodig.

PROJECTGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELING

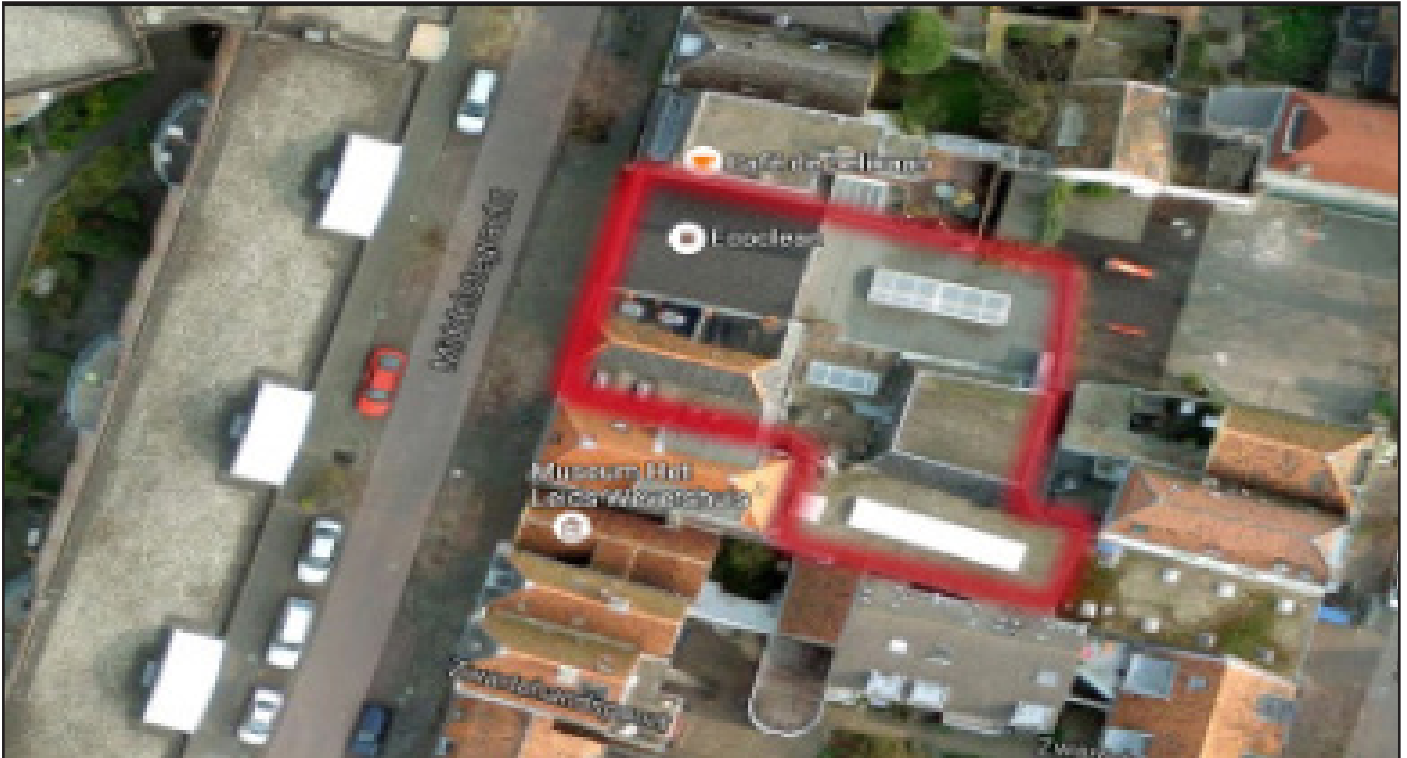
Dit hoofdstuk begint met een beschrijving van de huidige situatie in het projectgebied. Hierna worden de aard en planning van de werkzaamheden beschreven.

3.1 Huidige situatie

Het projectgebied ligt in de Leiden, Zuid-Holland. Figuur 1 geeft de ligging van het projectgebied (rood omlijnd) weer. Alle werkzaamheden worden lokaal uitgevoerd binnen dit gebied.

In de huidige situatie bestaat het projectgebied uit een bedrijfspand van wasserij & stomerij Ecoclean en een voormalig bedrijfspand met een bewoond appartement erboven.

Figuur 1: het projectgebied (rode omranding) zoals aangeleverd door de opdrachtgever

3.2 Werkzaamheden en planning

In het projectgebied worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

1. Sloop (bedrijfs)panden Middelstege 147 t/m 151. Nr. 145 blijft behouden maar is wel onderzocht.
2. Bouw woningen

RESULTATEN

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten die zijn gevonden tijdens de uitvoering van het bureau- en veldonderzoek.

4.1 Bureau-onderzoek

Het bureau-onderzoek is uitgevoerd op 1 augustus 2016 door Pieter van Dam. Hierbij is onderzocht welke beschermde soorten en gebieden in en nabij het projectgebied voorkomen.

4.1.1 Beschermde gebieden

In het projectgebied bevinden zich geen gebieden behorend tot de Natuurbeschermingswet 1998 of het Natuurnetwerk Nederland (NNN)(zie figuur 2).

Het dichtstbijzijnde beschermde gebied bevindt zich op circa 1,5 kilometer van het plangebied en betreft het Heempark. Verder bevinden zich enkele gebieden, behorende tot een 'Nationaal Landschap'. Dit betreft de poldergebieden rondom Leiden die horen bij het 'Groene Hart'.

Figuur 2: ligging projectgebied (rode stip) ten opzichte van NNN-gebieden (groen) en Nationale Landschappen (oranje). De cirkel heeft een straal van 3 km.

Het projectgebied maakt geen deel uit van de strategische reservering natuur en ligt niet in een belangrijk provinciaal weidevogelgebied.

4.2 Veldonderzoek

Het veldonderzoek is op dinsdag 2 augustus 2016 uitgevoerd door Richard Notenboom. Tijdens het veldbezoek was het overwegend droog en circa 17 graden. De windkracht betrof 2 Bft en kwam uit het zuiden. Tijdens het veldonderzoek is er onderzocht of er beschermde flora en fauna in het plangebied voorkomen, of dat het biotoop geschikt is. De resultaten zijn hier onder per soortgroep weergegeven. Er is vooral gekeken naar de soortgroepen vaatplanten, vogels en vleermuizen, omdat daar de meeste kans op is in het plangebied. Voor de andere soortgroepen is geen geschikt biotoop aanwezig. Soorten uit de overige soortgroepen verblijven niet in gebouwen.

4.2.1 *Vaatplanten*

De aanwezigheid van beschermde vaatplanten wordt uitgesloten. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het projectgebied. Tijdens het veldbezoek is specifiek gezocht naar soorten waarvoor het biotoop geschikt is, maar deze soorten zijn ten tijde van het veldbezoek niet aangetroffen. Hierbij is ook gelet op bovengrondse afgestorven delen. Er is specifiek gezocht naar beschermde muurplanten en soorten die tussen straatstenen te vinden kunnen zijn zoals stijf hartgras en gele helmbloem.

4.2.2 *Vogels*

Er zijn tijdens het veldbezoek geen broedende vogels aangetroffen. Er zijn ook geen (sporen van) nesten aangetroffen. De aanwezigheid van nesten wordt uitgesloten op basis van het onderstaande.

Er is in bijzonder gelet op soorten die in gebouwen broeden zoals huismus en gierzwaluw. Aangezien het broedseizoen van de gierzwaluw (en de piek van de broedtijd van de huismus) ten tijde van het veldbezoek al voorbij was, is er vooral gekeken of het pand geschikt is voor beide soorten. Hiervoor zijn geen aanwijzingen gevonden. In de gevels bevinden zich geen geschikte invliegplaatsen. Het dak is voor het grootste deel ongeschikt voor de gierzwaluw omdat er geen openingen aanwezig zijn in combinatie met een vrije aanvliegroute. Het grootste gedeelte is plat. Een klein gedeelte is schuin met dakpannen, maar deze plek is ongeschikt voor gierzwaluwen vanwege het ontbreken van een vrije aanvliegroute. Het dak is hiervoor niet steil genoeg en aan de kopse kanten zijn geen overhangende kantdakpannen of andere invliegopeningen aanwezig. Huismussen broeden onder dakpannen. Deze zijn wel aanwezig maar dit type platte dakpan biedt te weinig ruimte aan de huismus om te kunnen broeden. Vaak gebruiken huismussen de onderste rand dakpannen als invliegopening. Deze openingen zijn in dit gebouw niet aanwezig. Daarnaast zijn huismussen standvogels en verblijven zelden ver van de broedplaatsen. Er zijn tijdens het bezoek geen huismussen aangetroffen in de directe omgeving, waardoor deze soort ook vrijwel uitgesloten kan worden. Er zijn geen nesten of holtes aangetroffen van categorie 5-broedvogels (ook zijn alternatieven in de directe omgeving aanwezig). Op basis van de afwezigheid van holtes en toegankelijke ruimtes onder dakpannen worden ook andere niet jaarrond beschermde nesten uitgesloten.

4.2.3 *Vleermuizen*

Er zijn geen beschermde vleermuizen aangetroffen binnen het projectgebied. Beschermde gebiedsfuncties binnen het projectgebied kunnen worden uitgesloten.

Er zijn geschikte invliegopeningen of mogelijke verblijfplaatsen vastgesteld in het gebouw. Er is geen toegankelijke spouw aanwezig. Er zijn geen open stootvoegen vastgesteld en als er al een luchtsponw aanwezig is lijkt deze niet toegankelijk via de bovenkant, onder de dakpannen. Vaak is de bovenkant van de gevel goed afgedekt met boeiboorden of met dakpannen die hier strak op liggen. De kopse kant van het dak is strak afgewerkt. Aan de onderkant blokkeert de dakgoot een eventuele invliegopening. Er is ook geen ruimte tussen de dakgoot en de gevel. Het dak is dus ook niet toegankelijk.

Voor wat betreft andere gebiedsfuncties (vliegroute, foerageergebied) kan worden vastgesteld dat de panden geen vitale functie hebben. Hiervoor worden bomen (soms in combinatie met watergangen) gebruikt.

INTERPRETATIE RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de gevonden resultaten beoordeeld in relatie tot de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

Dakgedeelte met dakpannen

5. INTERPRETATIE RESULTATEN

De werkzaamheden zijn niet in strijd met de Natuurbeschermingswet 1998 of het NNN-beleid van de provincie. De werkzaamheden zijn te kleinschalig en de gebieden liggen op een te grote afstand voor een effect. De werkzaamheden zijn niet in strijd met de Flora- en faunawet. Er hoeven geen vervolgstappen te worden genomen.

De onderstaande tabel biedt een totaaloverzicht van de ecologische risico's in dit project met betrekking tot de Flora- en faunawet. In de tabel staan onder andere de (mogelijk) aanwezige soorten. Per werkzaamheid is weergegeven welke verbodsbepalingen kunnen worden overtreden en welke maatregelen nodig zijn om negatieve effecten te voorkomen of te beperken (mitigeren).

Soort	a/m ¹	Status	Func-tie ²	Over-treding artikel	Maatregel
Geen	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Figuur 5: mogelijk voorkomende beschermde soorten en te nemen maatregelen

¹ a = aangetroffen, m = mogelijk aanwezig

² v = vaste rust- en verblijfplaats

Toelichting

Onderstaand is onderbouwd waarom bepaalde werkzaamheden tot overtredingen kunnen leiden en waarom de maatregelen nodig zijn, die zijn weergegeven in figuur 5.

- Er worden geen beschermde plant- of diersoorten verwacht in het projectgebied. Er is dus geen kans op overtreding van de flora- en faunawet bij de uitvoering van dit project.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is. Zowel de initiatiefnemer als de uitvoerder dienen van de zorgplicht op de hoogte te zijn en bij een vermoeden van mogelijk overtreden van de Flora- en faunawet een ecooloog om advies te vragen.

Afwijken van het advies

De adviezen in deze ecologische quickscan zijn opgesteld om te voorkomen dat er overtreding van de Flora- en faunawet plaatsvindt. Soms kan door externe factoren het advies echter niet volledig in het werk worden ingepast. Neem in dat geval contact op met een ecooloog om te kijken of er andere passende maatregelen zijn die negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen. Afwijken van het advies is in sommige situaties mogelijk, maar altijd onder deskundige begeleiding.

Het uitsteken van beschermde planten, het vangen van beschermde dieren en het elders terugplaatsen gebeurt altijd onder begeleiding van en op aanwijzing van een ecologisch deskundig persoon met kennis van de betreffende soorten.

BRONNENLIJST

Literatuur en geraadpleegde websites

¹ www.telmee.nl. Geraadpleegd op 1 augustus 2016.

² <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>. Geraadpleegd op 1 augustus 2016.

³ [Vlindernet](http://www.vlindernet.nl). Geraadpleegd op 1 augustus 2016.

BIJLAGE 1 - NATUURWETGEVING

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Nederlandse Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van soorten. Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soorten aangewezen:

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (met enkele uitzonderingen);
- alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten,
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten aangewezen als beschermde soort;

Op deze website is de gehele wettekst te vinden.

Doelstelling wet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van het ministerie van Economische Zaken. De uitvoering hiervan wordt verricht door de Raad voor Ondernemend Nederland (RVO).

Algemene verbodsbepalingen

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) is een Nederlandse wet die oorspronkelijk in 1967 is vastgesteld maar in 1998 ingrijpend is gewijzigd. In deze wet is nu de natuurbescherming van specifieke gebieden gere-

BIJLAGE 1 - NATUURWETGEVING

geld. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen en beschermd op grond van de wet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
- Beschermde Natuurmonumenten
- Wetlands

Hier is de volledige wettekst te vinden. De provincie is het aangewezen bevoegd gezag voor een vergunning.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

BIJLAGE 2 - BESCHERMDE SOORTEN FF-WET

Tabellen Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen is een groot deel van de beschermde soorten onder de Flora- en faunawet (Ff-wet) opgenomen. Let op: de lijst is niet volledig, in de lijst missen onder andere soorten zoals platte schijfhoren, teunisbloempijlstaart, zeevissen en diverse zeezoogdieren. Ook zijn vogelsoorten niet apart in deze tabellen opgenomen, omdat de lijst erg lang is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Tabel 1: Algemene soorten					
Zoogdieren	Microtus agrestis	tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus	Slakken	Helix pomatia
	Microtus sylvaticus	veldmuis	Microtus arvalis	wijngaardslak	
boommuis	Apodemus sylvaticus	vos	Vulpes vulpes	Vaatplanten	
dwergmuis	Microtus minutus	wezel	Mustela nivalis	aardker	Lathyrus tuberosus
bunzing	Microtus pennsylvanicus	woelrat	Arvicola terrestris	akkerklokje	Campanula rapunculoides
dwerpspitsmuis	Microtus pennsylvanicus			brede wespenorchis	Epipactis helleborine
egel	Sorex araneus	Reptielen en amfibieën	Rana temporaria	breed klokje	Campanula latifolia
naas	Lepus europaeus	bruine kikker	Bufo bufo	dotterbloem*	Callitha palustris
hermelijn	Mustela erminea	gewone pad	Rana esculenta	gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
hultspitsmuis	Crocodylus russula	middelste groene kikker	Triturus vulgaris	grasklokje	Campanula rotundifolia
konijn	Oryctolagus cuniculus	kleine watersalamander	Rana ridibunda	grote kaardenbol	Dipsacus fulens
mol	Phrynosoma maderianus	Meer		kleine maagdenpalm	Vinca minor
ondergrondse woelmuis	Phrynosoma maderianus	behaarde rode bosmier	Formica rufa	knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
ree	Capreolus capreolus	kale rode bosmier	Formica polyctena	koningsvaren	Osmunda regalis
rosse woelmuis	Citellus glareolus	stroomkruier	Formica truncorum	slanke sleutelbloem	Primula elatior
		zwarttrugbosmier	Formica pratensis	zwanebloem	Butomus umbellatus
				*m.u.v. spindotterbloem	
Tabel 2: Overige soorten					
Zoogdieren	Dama dama	dennorchis	Goodyera repens	rood bosvogeltje	Cephalanthus rubra
	Cervus elaphus	duits gentiaan	Gentiana germanica	ruig klokje	Campanula trachelium
edelhart	Schizothorax	franjegentiaan	Gentiana ciliata	schubvaren	Ceterach officinarum
eeuhoorn	Halichoerus grypus	gele helmblom	Pseudofumaria lutea	slanke gentiaan	Gentiana amarella
grijze zeehond	Apodemus flavicollis	gele helmblom	Dactylorhiza maculata	soldaatje	Orchis militaris
grote bosmuis	Martes foina	grote nachtorchis	Coelogyne viridis	spaanse ruiter	Cirsium dissectum
steenmarter	Sus scrofa	grote nachtorchis	Asplenium viride	steenjanjer	Asplenium trichomanes
Wild zwijn		grote muggenorchis	Listera ovata	stengellose sleutelbloem	Primula vulgaris
		gouden sleutelbloem	Gymnadeniella conopsea	stengelomvattend havikkruid	Hieracium amplexicaule
		harlekijn	Primula veris	stijf hardgras	Cataglyphis ruginodis
		herfstschroeforchis	Orchis morio	tongvaren	Asplenium scolopendrium
		hondskruik	Spiranthes spiralis	valkruid	Arnica montana
		honingorchis	Anacamptis pyramidalis	veenmosorchis	Hammarbya paludosa
		jeneverbes	Hemerocallis monorhiza	veldgentiaan	Gentiana campestris
		klein glaskruid	Juniperus communis	veldsalle	Salvia pratensis
		kleine keverorchis	Parietaria judaica	veesleuven orchis	Dactylorhiza incarnata
		kleine zonnedauw	Listera cordata	vliegenorchis	Ophrys insectifera
		klokjesgentiaan	Drosera intermedia	vogelneestje	Neottia nida-vis
		kluisbloem	Gentiana pneumonanthe	voorjaarsadonis	Adonis vernalis
		koraalwortel	Campanula glomerata	wantsenorchis	Orchis coriophora
		lange ereprijs	Corallorhiza trifida	watervleed	Menyanthes trifoliata
		lange zonnedauw	Gentiana cruciata	weideklokje	Campanula patula
		mannetjesorchis	Veronica longifolia	wetrijke nachtorchis	Platanthera bifolia
		marretak	Drosera anglica	wilde gage	Myrica gale
		moeraswespenorchis	Orchis mascula	wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale
		muurblom	Viscum album	wilde kievitsbloem	Fritillaria meleagris
		pijlscheffekik	Epipactis palustris	wilde marjolein	Origanum vulgare
		poppenorchis	Erysimum cheiri	wit bosvogeltje	Cephalanthus longifolia
		prachtbloem	Parnassia palustris	witte muggenorchis	Pseudorchis alba
		purperorchis	Arabis hirsuta sagittata	zinkvooltje	Viola lutea calaminaria
		rapunzelklokje	Aceras anthropophorum	zomerbloem	Leucocorydon aestivum
		rechte driehoeksvaren	Campanula persicifolia	zwartsteeltje	Asplenium adnigrum
		rietorchis	Orchis purpurea		
		ronde zonnedauw	Campanula rapunculoides	Kevers	Lucanus cervus
			Gymnocarpium robertianum	vliegertje	
			Dactylorhiza majalis	Kreeftachtigen	
			praetermissa	riverkreeft	Astacus astacus
			Drosera rotundifolia		
Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB					
Bijlage 1 AMvB	Meles meles	woedparelmoervinder	Melospiza cinerea	heikikker	Rana arvalis
	Martes martes	zilvervlek	Coscinotus euphrosyne	kamsalamander	Triturus cristatus
Zoogdieren	Elomys quercinus	Vaatplanten	Zostera marina	knoflookpad	Pelobates fuscus
das	Phoca vitulina	groot zeezorg		muurhagedis	Podarcis muralis
boomkruier	Crocodylus leucon	Bijlage IV HR		poelkikker	Rana lessonae
ekelmuis	Neomys fodiens	Zoogdieren		rugstreeppad	Bufo calamita
gewone zeehond		baardveermuis	Myotis mystacinus	vroedmeesterpad	Allytes obstetricans
veldspitsmuis		beeststein's vleermuis	Myotis bechsteinii	zandhagedis	Lacerta agilis
		bever	Castor fiber		
Reptielen en amfibieën		bosvleermuis	Nyctalus leisleri	Dagvlinders	
adder	Vipera berus	brand's vleermuis	Myotis brandtii	donker pimperlilaauwtje	Maculinea nausithous
hazeworm	Anguilla anguilla	bruinvis	Phocoena phocoena	grote vuurvinder	Lycia dispar
ringaling	Triturus helveticus	equatietische lynx	Lynx lynx	pimperlilaauwtje	Maculinea teleius
vinpootsalamander	Salamandrina atra	franjestaart	Myotis nattereri	tijmlauwtje	Maculinea arion
vuursalamander		gewone dolfin	Delphinus delphis	zilverstreeppoolbeestje	Coenonympha hero
		gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus		
Vissen		gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Libellen	
beekprik	Lampetra planeri	grijze grootoorvleermuis	Plecotus auritus	bronslibel	Oxygastra curtisii
bittervoorn	Rhinichthys cataractae	grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum	gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
elrits	Phoxinus phoxinus	hamsier	Cricetus cricetus	gevekte witsnuitlibel	Aeshna viridis
gestippelde alver	Alburnus alburnus	hazelmuis	Muscardinus avellanarius	groene glazenmaker	Symptetrum paedica
grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
riverprik	Lampetra fluviatilis	kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	rivermout	Stylurus flavipes
		kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	slertige witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
Dagvlinders		laarvileger	Eptesicus serotinus		
bruin dikkopje	Erynnis tages	meervleermuis	Myotis dasycneme	Vissen	
dwerfblauwtje	Cupido minimus	mopsvleermuis	Barbastella barbastellus	houting	Conegonus oxyrhynchus
dwerfduikje	Thymelicus acteon	nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	steur	Acipenser sturio
groot geaderd witje	Aporia crataegi	noordse woelmuis	Microtus oeconomus		
grote lijvovogelvinder	Limenitis populi	otter	Lutra lutra	Vaatplanten	
heideblauwtje	Pieris nympha	rosse vleermuis	Nyctalus noctula	drijvende waterweegbree	Luronium natans
lepage	Styrimonitis w-album	tulmeel	Turdus tricolor	groenkolnorchis	Liparis loeselii
kalkgraslanddikkopje	Spialia sertorius	tweekleurige vleermuis	Vesperugo murinus	krupend moerasorchis	Asplenium adnigrum
keizersmantel	Argynnis paphia	vale vleermuis	Myotis myotis	zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
klaverblauwtje	Cyaniris semilaris	watervleermuis	Myotis daubentonii		
purperstreepparelmoervinder	Brenthis ino	wilde kat	Felis silvestris	Kevers	
rode vuurvinder	Palaeochrysopehanus	witfalkdolfijn	Lagenorhynchus acutus	brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
hippotoos		witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albobrostris	gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
ruwemantel	Nymphalis antiopa	Reptielen en amfibieën		heldenbok	Cerambyx cerdo
tweekleurig hooibeestje	Coenonympha arcania	boomkikker	Hyla arborea	juchtleerkever	Osmoderma eremita
veenbesparelmoervinder	Bolonia aquilonis	geelbuikvuurpad	Bombina variegata		
veenhuibeestje	Coenonympha tullia	gladde slang	Coronella austriaca	Tweekleppigen	
veldparelmoervinder	Melospiza cinerea			bataafse stroommossel	Unio crassus

Toelichting tabel 1

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.

-Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

BIJLAGE 2 - BESCHERMDE SOORTEN FF-WET

Toelichting tabel 2

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

--Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Toelichting tabel 3

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.

-Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.

-Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

-Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang

2) er is geen alternatief

3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.

Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

BIJLAGE 3 - SOORTEN NIEUWE NATUURWET

Tabellen nieuwe wet Natuurbescherming

Tot op heden zijn twee soortenlijsten bekend, namelijk de strikt beschermde soorten uit de Habitatrichtlijn Bijlage IV en de 'Overige soorten' die nationaal beschermd zijn.

Strikt beschermde soorten

De volgende soorten zijn strikt beschermd:

Soort	Soort	Soort	Soort	Soort
Apollovlinder	Gestreepte dolfin	Heikikker	Noordse vinvis	Tijmblauwtje
Bataafse stroommossel	Gestreepte waterroof- kever	Heldenbok	Noordse vleermuis	Tuimelaar
Bechsteins vleermuis	Gevlekte witsnuitlibel	Hille	Noordse winterjuffer	Tweekleurige vleermuis
Bever	Gewone baardvleer- muis	Houting	Noordse woelmuis	Vale vleermuis
Boomkikker	Gewone dolfin	Ingekorven vleermuis	Oostelijke witsnuitlibel	Vermiljoenkever
Bosvleermuis	Gewone dwergvleer- muis	Juchtleerkever	Orca	Vroedmeesterpad
Boszandoog	Gewone grootoorvleer- muis	Kamsalamander	Otter	Walrus
Brandts vleermuis	Gewone spitsdolfijn	Kemps' zeeschildpad	Pimpernelblauwtje	Watervleermuis
Brede geelrandwater- roofkever	Gewone vinvis	Kleine dwergvleermuis*	Platte schijfhoren	Wilde kat*
Bronslibel	Gladde slang	Kleine hoefijzerneus	Poelkikker	Witflankdolfijn
Bruinvis	Griend	Kleine zwaardwalvis	Potvis	Witsnuitdolfijn
Bulrug	Grijze dolfijn	Knoflookpad	Rivierrombout	Witte dolfin
Dikkopschildpad	Grijze grootoorvleer- muis	Kruipend moeras- scherm	Rosse vleermuis	Wolf*
Donker pimpernel- blauwtje	Groene glazenmaker	Laatvlieger	Rugstreeppad	Zandhagedis
Drijvende waterweeg- bree	Groenknolorchis	Lederschildpad	Ruige dwergvleermuis	Zilverstreephooibeestje
Dwergpotvis	Grote hoefijzerneus	Lynx	Sierlijke witsnuitlibel	Zomerschroeforchis
Dwergvinvis	Grote rosse vleermuis	Meervleermuis	Soepschildpad	
Franjestaart	Grote vuurvlinder	Mopsvleermuis	Spitsdolfijn van Gray	
Gaffellibel	Hamster	Muurhagedis	Steur	
Geelbuikvuurpad	Hazelmuis	Narwal	Teunisbloempijlstaart	

*= niet opgenomen in bijlage 3 Memorie van Toelichting, maar wel op lijst Habitatrichtlijn Bijlage IV en reeds onder huidige Flora- en faunawet beschermd

Nationaal beschermde soorten

De volgende soorten zijn nationaal beschermd:

Soort	Soort	Soort	Soort	Soort	Soort
Aardbeivlinder	Bruine kikker	Gewone bos-spitsmuis	Karhuizeranjer	Naaldenkervel	Veenbesblauwtje
Aardmuis	Bruinrode wes-penorchis	Gewone bronlibel	Karwijselie	Ondergrondse woelmuis	Veenbesparelmoervlinder
Adder	Bunzing	Gewone pad	Kempense heidelibel	Pijlscheefkalk	Veenbloembies
Akkerboterbloem	Damhert	Gewone zeehond	Kleine ereprijs	Pimpernelblauwtje	Veenhooibeestje
Akkerdoornzaad	Das	Glad biggenkruid	Kleine heivlinder	Ree	Veldmuis
Akkerogentroost	Dennenorchis	Gladde zegge	Kleine ijsvogelvlinder	Ringslang	Veldparelmoervlinder
Alpenwatersalamander	Donker pimpernelblauwtje	Grijze zeehond	Kleine Schorseneer	Roggelelie	Veldspitsmuis
Beekdonderpad	Donkere waterjuffer	Groene nachtorchis	Kleine watersalamander	Rood peperboom-pje	Vinpootsalamander
Beekkrombout	Dreps	Groensteel	Kleine wolfsmelk	Rosse woelmuis	Vliegend hert
Beekprik	Duinparelmoervlinder	Groot spiegelklokje	Kluwenklokje	Rozenkransje	Vliegenorchis
Beklierde ogen-troost	Dwergmuis	Grote bosaardbei	Knollathyrus	Ruw parelzaad	Vos
Berggamander	Dwergspitsmuis	Grote bosmuis	Knolspirea	Scherpkruid	Vroege ereprijs
Bergnachtorchis	Echte gamander	Grote leeuwenklauw	Kommavlinder	Schubvaren	Vuursalamander
Blaasvaren	Edelhert	Grote modderkruiper	Konijn	Schubzegge	Waterspitsmuis
Blauw guichelheil	Eekhoorn	Grote parelmoervlinder	Korensla	Sleedoorndage	Wezel
Bokkenorchis	Egel	Grote vos	Kranskarwij	Smalle raai	Wild zwijn
Boommarter	Eikelmuis	Grote vuurvlinder	Kruiptijm	Speerwaterjuffer	Wilde averuit
Bosbeekjuffer	Elrits	Grote weerschijnvlinder	Kwabaal	Spiegeldikkopje	Wilde ridderspoor
Bosboterbloem	Europese rivierkreeft	Haas	Lange zonnedaauw	Spits havikskruid	Wilde weit
Bosdravik	Franjementiaan	Hazelworm	Levendbarende hagedis	Steenbraam	Woelrat
Bosmuis	Geelgroene wespenorchis	Hermelijn	Liggende ereprijs	Steenmarter	Wolfskers
Bosparelmoervlinder	Gentiaanblauwtje	Honingorchis	Meerkikker	Stijve wolfsmelk	Zandwolfsmelk
Brave hendrik	Geplooid vrouwenmantel	Hoogveenglanslibel	Middelste groene kikker	Stofzaad	Zilveren maan
Brede wolfsmelk	Gestippelde alver	Huisspitsmuis	Moerasgamander	Tengere distel	Zinkviooltje

Over ons

Quickscan is een onderdeel van Habitus natuur & landschap, een vooruitstrevend onderzoeks- en adviesbureau voor ecologie, natuur en landschap. Kwaliteit en klanttevredenheid staan bij ons hoog in het vaandel. U kunt van ons verwachten dat wij vlotte en klantgerichte service bieden en aantrekkelijke producten opleveren van het hoogste inhoudelijke niveau. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en personeel op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Kwaliteit

Wij staan voor kwaliteit, dit begint voor ons bij onze ecologen, die specialistische kennis bezitten over de herkenning en ecologie van flora en fauna. Naast inhoudelijke expertise kan kwaliteit in sterke mate geborgd worden door het opstellen en beheren van processen, daarom hebben wij onze bedrijfsstructuur rond processen opgebouwd. Door de aanwezige inhoudelijke kennis en de toepassing van processen aan te vullen met een uitstekende communicatieve vaardigheden, zijn wij er van overtuigd dat elke dienst voldoet aan de strengste kwaliteitseisen.

Klanttevredenheid

De klant staat bij ons centraal en dat zien wij ook terug in de cijfers. Zo wordt onze dienstverlening door klanten gemiddeld met een acht beoordeeld. Regelmatig vragen wij u om een evaluatieformulier in te vullen. Met uw input kunnen we onze dienstverlening in de toekomst verder optimaliseren.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Omdat de vleugelvorm het onderscheidende kenmerk is tussen libellen en juffers en elke soort unieke vleugelkenmerken heeft, hebben we dit onderdeel als basisvorm voor ons logo gekozen.

Zwervende heidelibel (Sympetrum fonscolombii)